

Aprenentatge professionalitzador en CAV

INFORME FINAL 2013PID-UB/008

Grup d'Innovació Docent Consolidat GID-CAV

Maig 2017

Responsible:

Marina Romeo

Participants:

Montserrat Yepes
Carolina Martín
Silvia Buset
M. Àngels Garcia
Vicenta González
Josep Gustems
Lydia Sánchez
Andrés Besolí
Emma Bosch
Rita Berger
Jose Vicente Pestana

Índex

1.	Resum	4
2.	Context d'aplicació	5
2.1.	Vinculació amb l'ensenyament	5
2.2.	Situació inicial	5
2.3.	Antecedents	6
3.	Objectius	7
4.	Avaluació del MOOC	7
4.1.	Participants	8
4.2.	Instruments	8
4.3.	Resultats qüestionaris i entrevistes	9
	Bloc I. Aspectes generals i d'accés	9
	Bloc II. Metodologia docent	9
	Bloc III. Organització, qualitat dels continguts, temporització, i interacció	10
	Bloc IV. Satisfacció general	11
4.4.	Resultats focus-groups	11
4.5.	Resultats d'efectivitat	13
5.	Evidències	18
6.	Transferibilitat dels resultats	23
7.	Línies d'innovació amb les que es vincula el projecte	23

Aprenentatge professionalitzador en CAV: La matèria Projectes, una plataforma d'inserció laboral

1. Resum

El projecte **Aprenentatge professionalitzador en CAV: La matèria Projectes, una plataforma d'inserció laboral** ha tingut per objectiu general desenvolupar l'aprenentatge professionalitzador en els estudiants de grau de Comunicació Audiovisual a partir de la matèria Projectes I, concretament, de l'assignatura Projectes II. Un dels aspectes més innovadors d'aquest és que les propostes d'acció han revertit no només en la millora de l'aprenentatge dels estudiants, si no molt especialment en la seva inserció laboral. Això ha estat possible a partir del desenvolupament de competències de caràcter professionalitzador, en concret les emprenedores, emprant com a mitjà formatiu els *Massive Open On-line Course* (MOOC).

Per tal d'assolir els objectius assenyalats, es va plantejar un projecte plurianual i prospectiu, estructurat en tres fases:

- **Fase I:** curs 2013-2014. Anàlisi i detecció de necessitats en competències professionalitzadores.
- **Fase II:** curs 2014-2016. Disseny i implementació d'un MOOC derivat de l'anàlisi i detecció de necessitats en competències professionalitzadores realitzada a la Fase I.
- **Fase III:** curs 2016-2017. Avaluació 360º del MOOC desenvolupat i implementat en la Fase II.

2. Context d'aplicació

2.1. Vinculació amb l'ensenyament

El context d'aplicació es situa en el Grau de Comunicació Audiovisual, de forma específica en la matèria Projectes i concretament en l'assignatura de Projectes II.

1r any		2n any		3r any		4r any	
1r semestre	2n semestre	1r semestre	2n semestre	1r semestre	2n semestre	1r semestre	2n semestre
Fonaments de la Comunicació Mediatitzada 6 cr	Expressió Oral i Escrita en Català 6 cr	Teoria de la Imatge 6 cr	Muntatge i Edició 6 cr	Postproducció d'Imatge i So 6 cr	Metanarratives 6 cr	Obligatòria de Menció o Optativa 6 cr	Obligatòria de Menció o Optativa 6 cr
Psicologia de la Comunicació en els Mitjans 6 cr	Sociologia de la Comunicació en els Mitjans 6 cr	Música i So en l'Audiovisual 6 cr	Video (en Anglès) 6 cr	Mètodes de Recerca en Comunicació Audiovisual 6 cr	Utilització de l'Audiovisual 6 cr	Obligatòria de Menció o Optativa 6 cr	Obligatòria de Menció o Optativa 6 cr
Llenguatge Audiovisual 6 cr	Narrativa Audiovisual 6 cr	Guió 6 cr	Projectes I 6 cr	Pràctiques 6 cr	Projectes II 6 cr	Historia de Menció o Optativa 6 cr	Anàlisi i Crítica de Films 6 cr
Història dels Models Audiovisuals 6 cr	Dret i Deontologia de la Comunicació Mediatitzada 6 cr	Teories de la Comunicació Mediatitzada 6 cr	Documentació Audiovisual 6 cr	Producció Audiovisual 6 cr	Usabilitat i Disseny Multimèdia 6 cr	Comunicació a la Xarxa (en Anglès) 6 cr	Economia Aplicada als Mitjans 6 cr
Expressió Oral i Escrita en Anglès 6 cr	Estètica i Audiovisuals 6 cr	Expressió Oral i Escrita en Castellà 6 cr	Llenguatge i Tecnologia Multimèdia 6 cr	Disseny 6 cr	Estructura del Sistema Audiovisual 6 cr	Producció Multimèdia 6 cr	Projectes III TFG 6 cr

La proposta s'emmarca en un projecte d'innovació institucional promogut des de l'ensenyament de Comunicació Audiovisual. Els diversos Caps d'Estudis del Grau (prof. Lis Costa, prof. Carolina Martín i, actualment, prof. Jorge Franganillo) han considerat el grup GID-CAV especialment idoni com a impulsor del projecte, donada la seva trajectòria investigadora-docent. En l'actualitat, en relació al present projecte, rebem el suport de l'actual Cap d'Estudis i del Degà de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació, tal i com ja constava en els documents que es van adjuntar a la proposta inicial (Apartat "Altres").

També s'ha de tenir en compte que els membres del GID-CAV pertanyem a diferents àrees de coneixement vinculades a la Comunicació Audiovisual, i coordinem o estem a càrrec de la docència d'assignatures que fonamenten el desenvolupament dels seus projectes. El departament des del qual es vinculen més íntimament els estudis de Grau en Comunicació Audiovisual és el Departament de Biblioteconomia, Documentació i Comunicació Audiovisual.

2.2. Situació inicial

Tal i com ja assenyalàvem en la proposta del projecte, el desenvolupament i creixement experimentat pel sector audiovisual han comportat un alt nivell de professionalització, assentat en un aprenentatge per competències, en constant adequació a les demandes socials. En conseqüència, el sector audiovisual necessita professionals especialitzats, alhora que polivalents, en la seva relació amb la tecnologia i amb els continguts dissenyats i produïts (Scolari, 2008), que a més siguin flexibles davant els canvis.

En la formació d'aquests professionals també hi ha hagut millores substancials en els últims anys. Una de les més significatives ha estat el pas de llicenciatura a grau en el context de l'Espai Europeu d'Educació Superior, el qual ha provocat canvis profunds en el sistema educatiu, l'evolució d'un model educatiu vertical i unidireccional, basat en la transmissió de coneixements, a un procés d'ensenyament-aprenentatge dinàmic i centrat en l'alumne (Ruiz, 2010).

Tanmateix, en els diversos treballs que el nostre grup d'innovació i recerca en docència (Grup d'Innovació Docent Consolidat en Comunicació Audiovisual GID-CAV, GINDOC-UB/037) hem pogut constatar l'existència de *gaps* entre la formació que el pla d'estudis en Comunicació pot aportar als estudiants i allò que el sector demanda (García, Aguilar, Romeo, Yepes, Burset, González, i Sánchez, 2011; Romeo, Yepes, Burset, García, González, Sánchez, i Berger, 2012). En aquest sentit, una de les principals necessitats dels nous egresats és trobar nínxols d'ocupació en un mercat altament competitiu, caracteritzat per canvis continus a nivell tecnològic, que es tradueix en la necessitat d'emprendre en l'emprenedoria.

Davant d'aquesta situació, el nostre projecte té com a objectius generals, per una banda, crear continguts i recursos digitals nous sobre emprenedoria en l'àmbit de la comunicació audiovisual en format MOOC, i per l'altre el desenvolupament i aplicació d'eines de seguiment i registre del procés d'avaluació dels estudiants inscrits en el curs creat.

2.3. Antecedents

GID-CAV és un grup d'Innovació Docent de Comunicació Audiovisual Reconegut a l'any 2000 i Consolidat des del 2003 per la Universitat de Barcelona (Codi de Consolidació actual GIDCUB-13/037). Des del seu inici s'ha caracteritzat per ser un grup interdisciplinari, preocupat pel desenvolupament i millora del Grau de Comunicació Audiovisual a través de la innovació docent.

En les edicions 2011, 2012, 2013 i 2014 el grup ha obtingut tres projectes PID (2011PID-UB/99, 2012PID-UB/115, 2013PID-UB/008, prorrogat pel període 2014-2017) orientats cap a la creació d'un entorn d'ensenyament-aprenentatge, concebut com a un procés d'investigació participativa, fonamentat en el treball col·laboratiu i en el desenvolupament i avaluació de les competències transversals en la matèria Projectes del grau de Comunicació Audiovisual.

Els resultats obtinguts en els projectes d'innovació esmentats ens han portat a plantejar aquesta nova proposta donat que indiquen que els responsables acadèmics i estudiants coincideixen a l'hora de considerar que els principals aprenentatges adquirits són els vinculats a "saber fer" i "saber ser". A més, emfasitzen les dificultats que comporta el treball grupal col·laboratiu. Finalment, es van resultats acadèmics satisfactoris i una taxa d'abandonament mínima, encara que els recursos disponibles eren escassos (Romeo, Yepes-Baldó, Sánchez, Burset, García, González, Gustems, Bosch, Berger, Martín, & Aguilar, 2013)¹.

¹ Romeo, M., Yepes-Baldó, M., Sánchez, L., Burset, S., García, M. A., González, V., Gustems, J., Bosch, E., Berger, R., Martín, C., & Aguilar, C. (2013). La calidad docente a partir de una evaluación 360º. Una experiencia en el Grado de Comunicación Audiovisual (Universidad de Barcelona). A M. T. Ramiro Sánchez, T. Ramiro Sánchez, i M. P. Bermúdez Sánchez (Comp.), *FECIES, 2013* (pp.47-52). Granada: Asociación Española de Psicología Conductual (AEPC).

3. Objectius

Els objectius generals del projecte parteixen de les dades presentades en l'*Informe de la Comunicació a Catalunya* (2013). Només al nostre país existeixen 33 graus, 24 màsters i 14 doctorats vinculats a l'àmbit de la Comunicació. En el mateix informe, i citant dades de la Secretaria d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya, en el curs 2012-2013 constaven 10.661 estudiants inscrits en els "33 graus d'un total de 15 titulacions diferents" (p. 320). Quant a l'ocupabilitat dels egresats en el sector de la comunicació, l'informe de L'AQU (2014), *Universitat i treball a Catalunya 2014*, si bé assenyalava l'alta taxa d'ocupació, també indica que aquesta va patir una caiguda d'un 5,09% entre 2008 i 2014, tot i que entre 2011 i 2014 hi va haver una lleugera recuperació del 0,63%.

En aquest marc, el principal resultat esperat d'aquest projecte és la millora en l'ocupabilitat dels egresats en l'àmbit de la comunicació audiovisual a través de la creació i posada en marxa d'un curs en format MOOC. El curs està dirigit principalment a estudiants d'últim curs dels estudis de Comunicació Audiovisual de la Universitat de Barcelona. Com a indicadors de qualitat del MOOC s'han emprat indicadors tous (percepció i autoavaluació) i durs (eficàcia i eficiència). A més, per tal de garantir la qualitat del curs, i seguint les recomanacions de Roig, Mengual-Andrés, i Suárez (2014), s'han acomplert els següents aspectes:

- Disseny visual i estructural dels continguts del curs: Existència d'una arquitectura de la informació que permeti diferenciar-se en funció del tipus d'usuari, usabilitat (colors, grafies, estructures diferencials...), etc.
- Continguts i recursos didàctics: Existència de material necessari i complementari, activitats de reforç adaptades al progrés de l'estudiant, eines cooperatives, eines de seguiment, i eines d'avaluació.

4. Avaluació del MOOC

Per tal d'avaluar la qualitat del MOOC desenvolupat s'ha dissenyat una metodologia mixta quantitativa i qualitativa. S'han recollit opinions dels estudiants sobre els continguts, metodologia docent, recursos didàctics i comunicatius a partir de qüestionaris i entrevistes en profunditat. D'altra banda, diversos experts en formació *online*, en l'àmbit de la comunicació audiovisual, i emprenedors han participat en una sèrie de *focus-groups*, on s'analitzaven els aspectes tècnics, recursos didàctics i comunicatius. A més, s'ha avaluat la percepció d'utilitat i la satisfacció general dels estudiants del curs.

El qüestionari es va administrar a través d'un missatge en el fòrum en el propi MOOC. Quant a les entrevistes, es va incloure en el qüestionari un apartat per sol·licitar als participants si desitjaven ser contactats per aprofundir en les seves respostes. Es va enviar un correu electrònic a aquells que ho havien indicat i finalment es van concertar entrevistes presencials i per videoconferència. Finalment, es va convidar a participar en els *focus-groups* als diversos experts.

4.1. Participants

En total han respost al qüestionari 20 participants del curs, d'un total de 172 que l'havien finalitzat (taxa de resposta: 11,6%), 9 homes (45%) i 11 dones (55%). Quant al nivell d'estudis, 3 tenen estudis d'educació secundària i 17 titulació universitària. Cap dels participants té estudis vinculats a l'àmbit de la Comunicació Audiovisual, si bé un d'ells està treballant en aquest àmbit en l'actualitat. 11 treballen en un altre àmbit, i 8 estan buscant treball en un àmbit diferent al de CAV (Taula 1).

VARIABLES	FREQÜÈNCIA	PERCENTATGE
Gènere		
• Dona	11	55%
• Home	9	45%
Nivell d'estudis		
• Secundaris	3	15%
• Universitaris	17	85%
Estudis vinculats a CAV		
• No	20	100%
Lloc de treball		
• A CAV	1	5%
• En un altre àmbit	11	55%
• Buscant feina en un altre àmbit	8	40%

Taula 1. Descripció de la mostra participant en el qüestionari

Dels que van respondre al qüestionari, 6 van indicar el seu interès per ser entrevistats, si bé finalment només es va poder contactar amb dos d'ells (1 home i 1 dona, amb titulació universitària). Un dels entrevistats treballa en l'àmbit de CAV i l'altre està buscant feina en aquest sector.

Per últim, es van realitzar 3 focus-groups amb un total de 14 participants. Els perfils de participants es concreta en, per una banda, experts de l'àmbit de CAV, so, muntatge, postproducció i direcció de cinema, i per l'altre en responsables de coordinació i docència en *e-learning*.

4.2. Instruments

El qüestionari es va crear amb l'objectiu d'obtenir informació sobre el grau de satisfacció dels participants del MOOC. El qüestionari es divideix en quatre blocs. El primer bloc es centra en aspectes relacionats amb informació general d'accés al curs i motivació. El segon es centra en la metodologia docent d'aquest. El tercer avalua l'organització, quantitat i qualitat dels continguts, seqüenciació dels mateixos, previsió de temps per a la seva realització, i interacció que s'ha generat tant entre professors i alumnes com entre els alumnes (a través dels fòrums). Finalment, el quart apartat avalua el grau de satisfacció general amb el MOOC.

Quant al guió d'entrevista, aquest s'estructura en 10 preguntes que podem agrupar en tres blocs: continguts i aspectes rellevants del curs per a la formació, propostes de millora, i perspectives de futur després d'haver realitzat el curs.

Per últim, el guió de focus-group analitzava les percepcions dels participants quant al contingut del curs, les eines que facilita (fòrum), i els aspectes tècnics (plataforma, disseny, usabilitat,...).

4.3. Resultats qüestionaris i entrevistes

Bloc I. Aspectes generals i d'accés

Tots els participants en el qüestionari havien finalitzat el curs en el moment de respondre'l. El 60% (n = 12) afirmaven posseir experiència prèvia en MOOCs. Un 68.4% es va inscriure en el curs per la temàtica del mateix, i un 31.6% per ser un curs de la UB. La forma d'accedir al curs ha estat majoritàriament a través de la web (75%), enfront d'un 25% que ho ha fet a través de l'aplicació *Coursera* per *smartphones* i dispositius mòbils (Taula 2).

VARIABLES		FREQÜÈNCIA	PERCENTATGE
Has participat en altres MOOCs?	Sí	12	60%
	No	8	40%
Quin va ser el principal motiu que et va decidir a fer el curs?	Per ser un curs UB	6	31.6%
	Per la temàtica	13	68.4%
Com has accedit principalment al curs?	Web	15	75%
	App de <i>Coursera</i>	5	25%

Taula 2. Aspectes generals i d'accés

Com a informació addicional, els entrevistats assenyalen que, especialment pels usuaris més novells, la realització de cursos a la plataforma *Coursera* resulta ben valorada en el currículum formatiu.

Bloc II. Metodologia docent

Un 70% dels participants està d'acord o totalment d'acord amb què "*els objectius del MOOC estan clarament definits i explicats*" i un 75% que també ho estan "*les activitats d'avaluació*".

Quant als continguts, un 70% afirma que està d'acord o totalment d'acord en què existeix "*coherència entre els continguts i activitats plantejats en el curs amb els objectius del mateix*", i que "*els continguts del curs estan clarament definits i explicats*".

En la Taula 3 es mostren les mitges i desviacions típiques per cadascun dels aspectes avaluats. Tots ells mostren unes valoracions positives d'entre 3.75 i 4 punts en una escala d'1 a 5.

	Mitja	Desviació típica
Els objectius del MOOC estan clarament definits i explicats	3.95	1.05
Les activitats d'avaluació estan clarament definides i explicades	4.0	0.92
Existeix coherència entre els continguts i activitats plantejades en el curs i els objectius del mateix	3.75	1.21
Els continguts del curs estan clarament definits i explicats	3.85	1.09

Taula 3. Mitges i desviacions típiques dels ítems referits a Metodologia docent (Rang 1-5)

Bloc III. Organització, qualitat dels continguts, temporització, i interacció

Si bé el 75% dels participants considera que *“els continguts estan clarament organitzats i estructurats”*, els entrevistats consideren que el curs hauria d'iniciar-se amb el mòdul 3 *“Identificació d'oportunitats”*, incorporant-hi més eines per a la detecció de nínxols i oportunitats.

Pel que fa a la qualitat dels continguts, un 55% valora adequadament *“la quantitat i qualitat de les fonts d'informació”*, si bé un 25% no les percep adequades. Aquest resultat contrasta amb què un 75% considera que *“els continguts estan actualitzats”*, i què el 68.5% percep que *“les activitats d'avaluació permeten posar en joc les competències que s'han d'adquirir”*. En les entrevistes, a més, els participants assenyalen que millorarien les proves tipus test, destacant-ne la informació més important, i fins i tot afegint un resum final de conceptes i continguts.

En relació als recursos didàctics, *“els esquemes, resums i síntesi del temari al final dels vídeos”* es consideren útils per un 80% dels participants, així com *“el material complementari que el curs aporta”* (75.5%). En el mateix sentit, l'entrevistada més novella va considerar com a aspectes positius els vídeos complementaris amb les entrevistes realitzades a professionals, donat que en podia extreure consells útils i interessants. Ambdós entrevistats van valorar positivament la informació complementària de l'àmbit legal.

Quant a les respostes relacionades amb la motivació, un 60% es manifesta d'acord o totalment d'acord amb què *“els continguts es presenten de forma atractiva”*, mentre que només un 10% està totalment en desacord. Un 73.6% diu, assenyalant que *“el temps previst per realitzar el curs és coherent i adequat”*. Els participants en les entrevistes afegeixen que un curs no presencial d'aquestes característiques permet el maneig del temps i dur un ritme propi. El 85% valora la claredat del llenguatge emprat en el curs.

Per últim, la valoració dels mecanismes d'interacció disponibles al curs també és positiva. Un 80% valora la utilitat del fòrum del curs com a sistema d'interacció amb el professorat, el 75% el considera útil per interactuar amb altres estudiants i el 70% el considera adequat per resoldre dubtes de forma col·laborativa. També els participants en les entrevistes van valorar positivament la possibilitat de compartir experiències i punts de vista, rebre *feedback* per part dels tutors i docents i el treball col·laboratiu al fòrum de discussió.

A la Taula 4 es mostren les mitges i desviacions típiques per cadascun dels aspectes avaluats, situant-se el rang entre 3.6 i 4.2 en un rang d'1 a 5.

	Mitja	Desviació típica
Els continguts estan clarament organitzats i estructurats	3.9	0.97
La quantitat i qualitat de les fonts d'informació és adequada	3.6	1.19
Els continguts estan actualitzats	4.0	1.03
Les activitats d'avaluació permeten posar en joc les competències que s'han d'adquirir	3.7	0.99
Els esquemes, resums i síntesi del temari al final dels vídeos resulten útils	4.1	0.97
El material complementari que el curs aporta és d'utilitat	4.2	0.95
Els continguts es presenten de forma atractiva	3.8	0.04
El temps previst per realitzar el curs és coherent i adequat	4.0	1.00
El llenguatge utilitzat és clar	4.2	1.01
El fòrum és un sistema útil d'interacció amb els professors	4.2	1.06
El fòrum és un sistema útil d'interacció amb altres estudiants	4.1	1.07
El fòrum és un sistema útil per resoldre dubtes de forma col·laborativa	4.1	1.10

Taula 4. Mitges i desviacions típiques dels ítems referits a Organització, qualitat dels continguts, temporització, i interacció (Rang 1-5)

Bloc IV. Satisfacció general

L'últim apartat del qüestionari planteja als participants una consulta sobre el seu nivell de satisfacció general amb el MOOC. Les respostes a aquest ítem són coherents amb les donades en els apartats previs. Un 70% es mostra satisfet o molt satisfet, si bé un 20% no ha quedat satisfet amb el curs. La mitja de satisfacció és de 3.6 sobre 5 (desviació típica = 1.23).

Els entrevistats recomanen el curs, i fins i tot diuen que hauria de promocionar-se més. Així mateix indiquen que pot ser útil per a professionals, ja que els ajuda a assentar les bases o reflexionar sobre algunes qüestions específiques, i als recent graduats els ofereix un camí per saber què plantejar-se i cap a on enfocar un possible projecte, "ordenant-los el camí".

4.4. Resultats focus-groups

En relació als resultats obtinguts a partir dels *focus-groups*, és possible estructurar-los segons aspectes relatius al contingut del curs o en els seus aspectes tècnics. Per tal de facilitar la presentació de resultats, hem optat per presentar-los gràficament i classificar les verbalitzacions dels participants en positives i negatives. Hem optat per mantenir l'idioma d'expressió propi del participant per mantenir-ne el sentit literal.

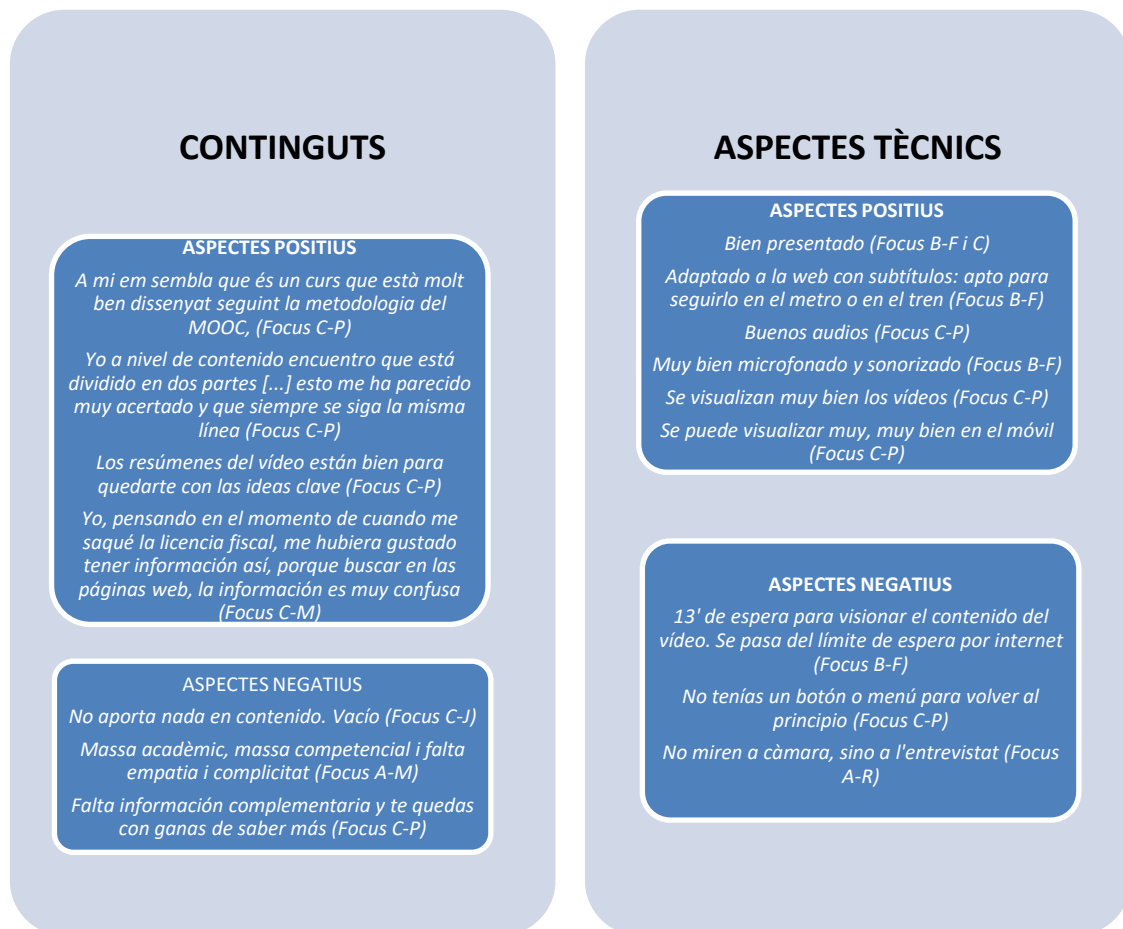

Figura 1. Anàlisi dels verbatim referits a continguts i aspectes tècnics del MOOC (aspectes positius i negatius).
Nota: S'indica entre parèntesi l'identificador dels focus (A, B i C) i de la persona (amb la inicial del nom)

Adicionalment, els focus van copsar informació relativa a les propostes de millora que els participants consideraven adients per tal d'enriquir diferents aspectes del curs (Figura 2). Els diferents aspectes s'agrupen en: mencions al títol del MOOC, aspectes tècnics i estètics, motivacions i emocions que genera el MOOC, i eines d'aprenentatge. Hem optat per mantenir l'idioma d'expressió propi del participant per mantenir-ne el sentit literal.

TÍTOL

- *El títol da por supuesto que ser autónomo es ser emprendedor (Focus B-A i M)*
- *Que s'inclouï "fonaments" en el títol (Focus A-M)*

ASPECTES TÈCNICS I ESTÈTICS

- *Coursera et fa separar els continguts i això fa que sigui poc visual. És a dir, que la unitat que té el text amb el vídeo no es la mateixa que tenen altres plataformes. A vegades, et fa estructurar d'una manera molt bàsica i que per a tothom es lo mateix. És a dir, no pots fer que sigui una mica mes dinàmic (Focus A-L)*
- *El símbolo Me gusta y No me gusta no se acaba de entender. No sé si es a nivel de encuesta de satisfacción o no (Focus C-J)*

MOTIVACIONS I EMOCIONS

- *Una atención personalizada como mínimo a través de herramientas de gamificación, de presentaciones de cada tema que interpelen más a la persona que vaya a ver el vídeo. Algunas pequeñas instrucciones que de alguna manera eviten el abandono (Focus C-J)*
- *Cal un to més directe (Focus A-R)*
- *Dar un poco de pautas para que la gente se anime más a participar (Focus C-J)*

EINES D'APRENTATGE

- *Es interesante que haya algún caso práctico: por ejemplo, soy autónomo y qué me conviene, coger a alguien o no para hacer un shooting; o buscar o no un experto en derecho laboral o en gestoría; o cómo un autónomo puede contratar a otro autónomo (Focus B-M)*
- *Afegir conceptes clau (Focus A-A)*
- *Falta feedback en respostes correctes (Focus A-M)*

Figura 2. Verbatims de les propostes de millora. Nota: S'indica entre parèntesi l'identificador dels focus (A, B i C) i de la persona (amb la inicial del nom)

4.5. Resultats d'efectivitat

En aquest apartat es presenta l'explotació de les dades del curs que facilita *Coursera*. La primera edició del curs es va iniciar el 22 de maig de 2016. S'han recollit dades d'efectivitat fins al 31 de març de 2017, corresponent a 10 edicions del curs. Tot i que es disposa de dades setmanals (Veure Annex 1), en aquest informe presentem un resum mensual per tal de facilitar-ne la lectura i l'anàlisi.

El nombre total d'inscrits durant aquest període ha estat de 1900, essent estudiants actius² un total de 989 (un 52,05%). En l'evolució d'inscripcions s'observen dos mesos punta, corresponents a juny (coincidint amb la primera edició del curs, 282 nous inscrits) i setembre (4ª edició, 472 nous inscrits). Posteriorment, durant els mesos d'octubre a desembre les inscripcions van descendir significativament a valors entre 185 i 197 nous alumnes/mes, i entre 103 i 68 de gener a març (Figura 3). La mitja de nous inscrits en el total del període analitzat ha estat de 190 inscrits/mes (DT = 125,46).

² A *Coursera* es consideren estudiants actius aquells que van visualitzar una lectura o debat, un vídeo o van realitzar una avaluació

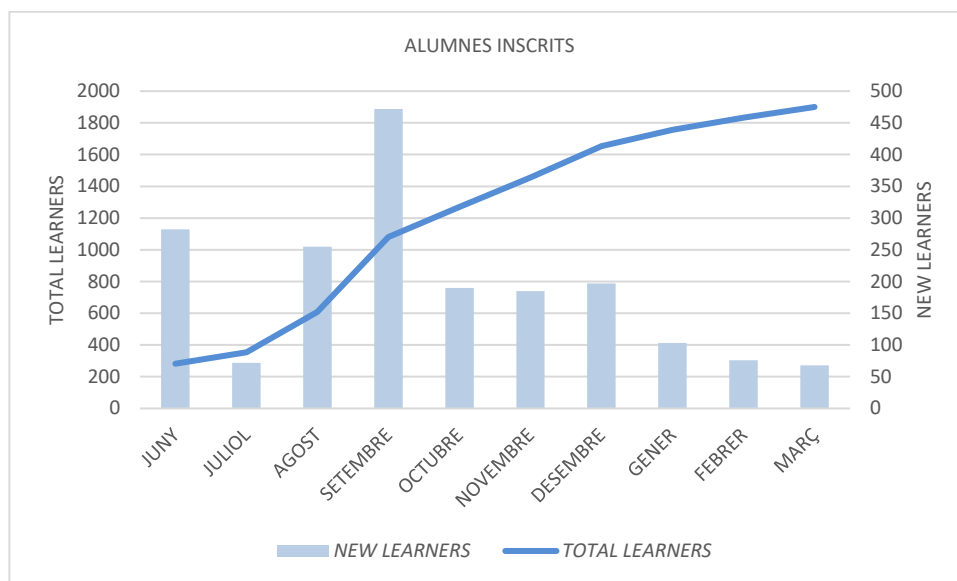

Figura 3. Evolució del nombre d'alumnes inscrits en valor absolut (New learners) i acumulat (Total learners) (Període juny 2016-Març 2017)

Si ens centrem en els estudiants actius (989 en total), s'observa un increment progressiu en les primeres edicions del curs (de juny a setembre), que disminueix progressivament en les subseqüents edicions. La mitja de nous alumnes actius es de 98,9 al mes (DT=55,83) (Figura 4).

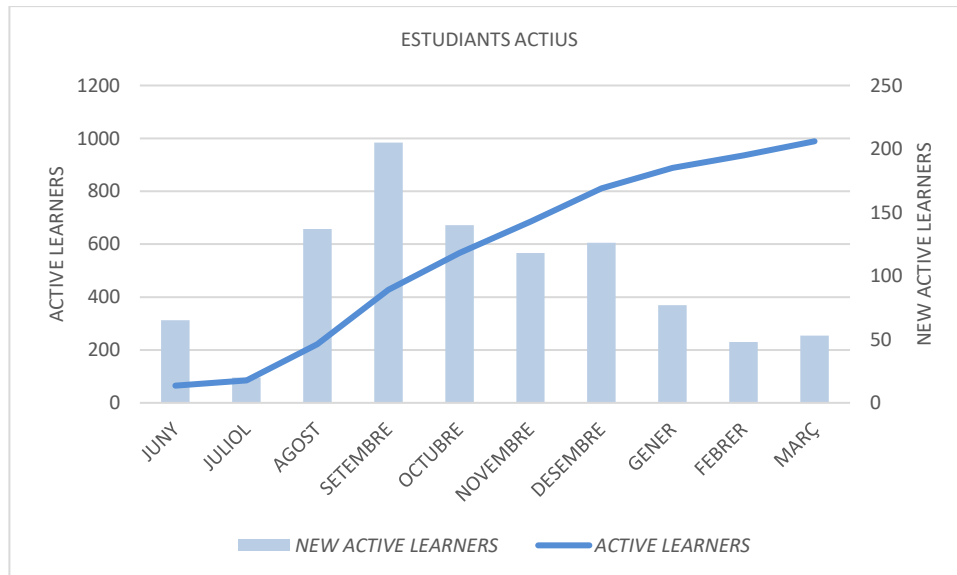

Figura 4. Evolució del nombre d'estudiants actius en valor absolut (New active learners) i acumulat (Active learners) (Període juny 2016-Març 2017)

Durant el període analitzat (Juny 2016-Març 2017) han finalitzat el curs 172 estudiants, el que representa un 9,05% del total d'inscrits i un 17,39% dels estudiants actius. D'entre els estudiants que van finalitzar, només 9 (un 5,23% dels que finalitzen) han sol·licitat el certificat oficial, el que comporta uns ingressos totals de 451€ per a Coursera-UB.

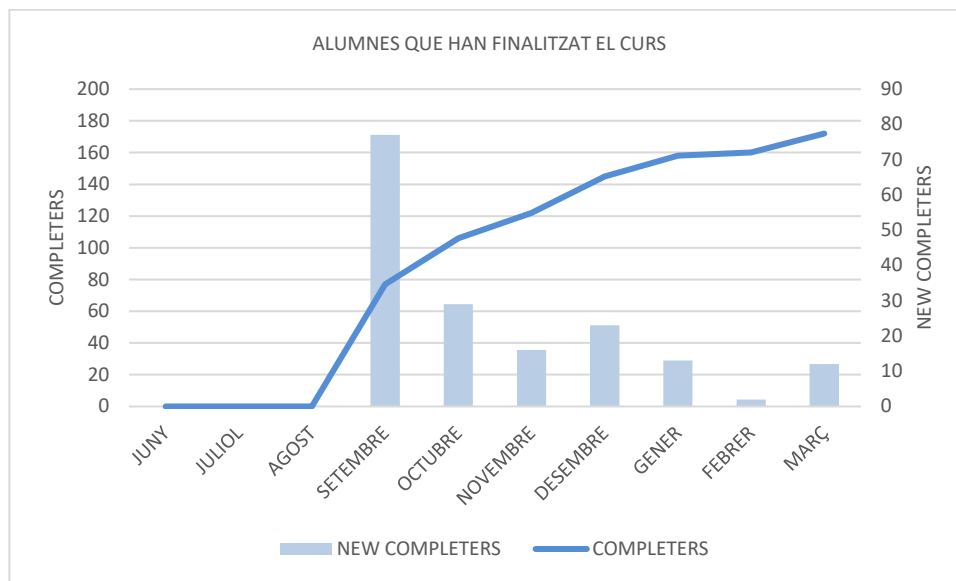

Figura 5. Evolució del nombre d'alumnes que finalitzen el curs en valor absolut (new completers) i acumulat (completers) (Període juny 2016-Març 2017)

La Figura 5 mostra l'evolució en el nombre d'alumnes que finalitzaven el curs cada mes, tant en valor absolut com acumulat. Tot i que la primera edició es va iniciar al maig i va finalitzar al juny, no és fins al setembre que es van comptabilitzar els primers alumnes que finalitzaven. En aquell període el total de finalitzacions va ser de 77. A partir de llavors, el nombre de nous estudiants que finalitzaven el curs s'ha situat entre 2 (al mes de febrer de 2017) i 29 (al mes d'octubre de 2016), essent la mitja general de 17,2 nous egresats mensuals (DT = 23,37). Aquest resultat es situa més de dos punts per sobre del que indiquen altres estudis, com el de Jordan (2015), que marcava aquest percentatge en el 15,12%.

Quant a l'origen dels estudiants, s'observen algunes diferències si s'analitzen les dades per continent des d'on es connecten³ (un 71,8% ho fan des d'Amèrica del Sud) o per país (Figura 6). En aquest darrer cas es veu clarament com la majoria d'estudiants es connecten des d'Espanya (30,79%) i Mèxic (29,44%), essent la resta de països de Sud-Amèrica.

³ Coursera identifica l'origen dels estudiants a partir de la IP de l'ordinador des d'on accedeixen

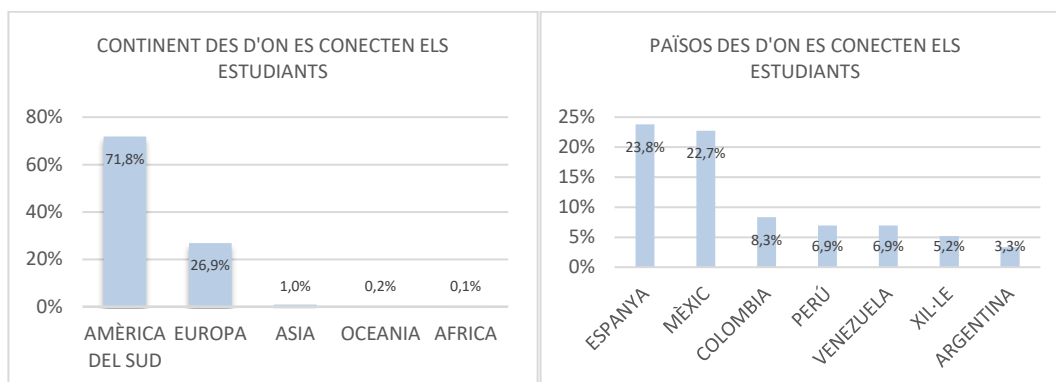

Figura 6. Continent i país des del que es connecten els estudiants

Per acabar aquest apartat, cal assenyalar els costos directes i indirectes, així com els recursos amb què s'ha comptat pel disseny, creació, manteniment del curs i la seva difusió (Taula 5). En la fase de disseny, creació i manteniment del curs s'inclouen despeses vinculades a les hores de dedicació del professorat participant, així com els costos d'enregistrament, edició i muntatge dels continguts audiovisuals dels MOOC. Aquests darrers costos s'han finançat amb recursos tècnics i materials del CRAI, l'ensenyament de CAV de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació, i amb fons propis del grup GID-CAV atorgats pel PMID.

A més, s'ha comptat amb la participació d'una persona com a personal de suport finançada per la beca de Col·laboració amb Departaments per a Grups Consolidats d'Innovació Docent del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte i amb la col·laboració d'una becària del Vicerectorat de Política Docent de la Universitat de Barcelona.

Quant a la difusió del curs a nivell científic (congressos i publicacions) i la seva promoció, s'ha comptat amb els fons propis del professorat atorgats pels respectius departaments (Didàctica de Didàctica de les Ciències Socials, l'Educació Musical, l'Educació Física i l'Educació Visual i Plàstica, Departament de Biblioteconomia, Documentació i Comunicació Audiovisual, Departament de Psicologia Social i Psicologia Quantitativa, Departament de Filologia Hispànica, Teoria de la Literatura i Comunicació), amb els ajuts per la difusió de les actuacions d'Innovació Docent de projectes i grups acreditats del Vicerectorat de Política Docent i Programa de Millora i Innovació Docent de la Universitat de Barcelona, i amb un ajut per la creació de material audiovisual del Vicerectorat de Política Docent i Programa de Millora i Innovació Docent de la Universitat de Barcelona.

Per últim, per al seguiment i manteniment del curs no s'ha comptat amb finançament ni reconeixement de cap tipus, excepte en forma d'hores de dedicació del professorat.

FASE	ACTIVITATS	RECURSOS	FONTS DE FINANÇAMENT I DE RECURSOS
Pre-producció, producció i post-producció	Enregistrament, edició i muntatge del continguts audiovisuals dels MOOC https://www.coursera.org/learn/emprender	Personal de suport	<ul style="list-style-type: none"> Beca de Col·laboració amb Departaments per a Grups consolidats d'Innovació Docent del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte Becari del Vicerectorat de Política Docent de la Universitat de Barcelona
		Equip de càmera Micròfons Gravadora Equip d'il·luminació Material d'oficina i impressions Ordinador i software d'edició i muntatge	<ul style="list-style-type: none"> CRAI Ensenyament de CAV de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació PMID (Fons propi del grup GID-CAV)
Difusió	Congressos i jornades d'innovació i millora docent	Inscripció Desplaçaments Allotjament	<ul style="list-style-type: none"> <i>Ajut per la difusió de les actuacions d'innovació docent de projectes i grups acreditats del Vicerectorat de Política Docent i Programa de Millora i Innovació Docent de la Universitat de Barcelona</i> Departaments implicats
	Publicacions	Publicacions	<ul style="list-style-type: none"> Equip GID-CAV
	Vídeo promocional MOOC http://www.ub.edu/ubtv/es/video/emprender-la-emprendeduria-en-el-sector-audiovisual	Enregistrament, edició i muntatge del continguts audiovisuals del vídeo promocional del MOOC	<ul style="list-style-type: none"> <i>Ajuts per la creació de material audiovisual del Vicerectorat de Política Docent i Programa de Millora i Innovació Docent de la Universitat de Barcelona</i>
Avaluació del MOOC	Recollida de dades (qüestionaris, entrevistes, <i>focus-groups</i>) Anàlisi de dades Redacció de l'informe	Personal de suport Membres de l'equip GID-CAV	<ul style="list-style-type: none"> Beca de Col·laboració amb Departaments per a Grups consolidats d'Innovació Docent del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte Equip GID-CAV

Taula 5. Activitats, recursos i fonts de finançament

5. Evidències

Les evidències per cadascuna de les fases del present projecte s'estructuren en tres grans blocs: publicacions, simpòsiums i comunicacions a congressos, i publicacions derivades (llibres d'actes). A més, totes les presentacions realitzades als congressos esmentats s'han afegit al repositori institucional INNOVADOC.

Fase I: Anàlisi i detecció de necessitats en competències professionalitzadores.

Publicacions:

Marina Romeo Delgado, Montserrat Yepes-Baldó, Silvia Buset Burillo, Vicenta González Argüello, Josep Gustems Carnicer, Lydia Sánchez Gómez (2017). La elaboración de rúbricas para evaluación de competencias profesionalizadoras en el grado de comunicación audiovisual de la Universidad de Barcelona. *REIRE*, 10(1), 57-74.

Simpòsium:

Marina Romeo (coor.) (23-25 de juny de 2016). *La evaluación de competencias en entornos virtuales*. Simposium convidat en el 4th International Congress of Educational Sciences and Development. Santiago de Compostela.

Comunicacions a congressos:

Montserrat Yepes-Baldo, Marina Romeo, Carlos Aguilar, María Ángeles García, Carolina Martín, Silvia Buset, Vicenta González, Josep Gustems, Lydia Sánchez, Emma Bosch (24-26 de juny de 2015). *Emprender en CAV: Desarrollo de competencias profesionalizadoras a través de un MOOC*. Comunicació presentada al Simposium Los MOOC como herramientas de empoderamiento. 3rd International Congress of Educational Sciences and Development. San Sebastián.

María Ángeles Garcia, Marina Romeo, Montserrat Yepes-Baldó, Silvia Buset, Vicenta González, Josep Gustems, Lydia Sánchez, Carolina Martín, Emma Bosch (9-10 juliol 2015). *Profesionales y académicos: un diálogo para evaluar las competencias profesionalizadoras*. Comunicació presentada al UNIVEST15. Girona.

Montserrat Yepes-Baldó, Marina Romeo, Silvia Buset, Vicenta González, Lydia Sánchez, Carolina Martín, Josep Gustems (25-27 de juny de 2015). *Elaboración de una rúbrica para la evaluación de las competencias profesionalizadoras en Comunicación Audiovisual*. Comunicació presentada al IV Congreso Internacional de Docencia Universitaria CINDU 2015. Vigo.

Marina Romeo, Montserrat Yepes-Baldó, Lydia Sánchez, Silvia Buset, Josep Gustems, Mª Ángeles García, Vicenta González, Emma Bosch, Rita Berger, Carolina Martín, Carlos Aguilar, Diego Calderón (25-27 juny 2014). *Aprendizaje profesionalizador en CAV: difundiendo el talento más allá de las aulas*. Comunicació presentada al 3rd International Congress of Educational Sciences and Development. Granada.

Publicacions derivades de congressos:

Montserrat Yepes-Baldo, Marina Romeo, Carlos Aguilar, María Ángeles García, Carolina Martín, Silvia Buset, Vicenta González, Josep Gustems, Lydia Sánchez, Emma Bosch (2016). *Emprender en CAV: Desarrollo de competencias profesionalizadoras a través de un MOOC* (pp. 451-456). A Tamara Ramiro-Sánchez y Mª Teresa Ramiro, *Avances en ciencias de la educación y del desarrollo*, 2015. Granada: Asociación Española de Psicología Conductual (AEPC).

Montserrat Yepes-Baldó, Marina Romeo, Silvia Buset, Vicenta González, Lydia Sánchez, Carolina Martín, Josep Gustems (2016). *Elaboración de una rúbrica para la evaluación de las competencias profesionalizadoras en Comunicación Audiovisual* (pp.51-55). A Pedro Membiela, Natalia Casado y Mª Isabel Cebreiros (editores), *Presente y futuro de la docencia universitaria*. Ourense: Educación Editora.

Maria Ángeles Garcia, Marina Romeo, Montserrat Yepes-Baldó, Silvia Buset, Vicenta González, Josep Gustems, Lydia Sánchez, Carolina Martín, Emma Bosch (9-10 juliol 2015). *Profesionales y académicos: un diálogo para evaluar las competencias profesionalizadores* (pp. 78-81). A Institut de Ciències de l'Educació Josep Pallach, *Els reptes de millorar l'avaluació*. Girona: Universitat de Girona.

Fase II: Disseny i implementació d'un MOOC

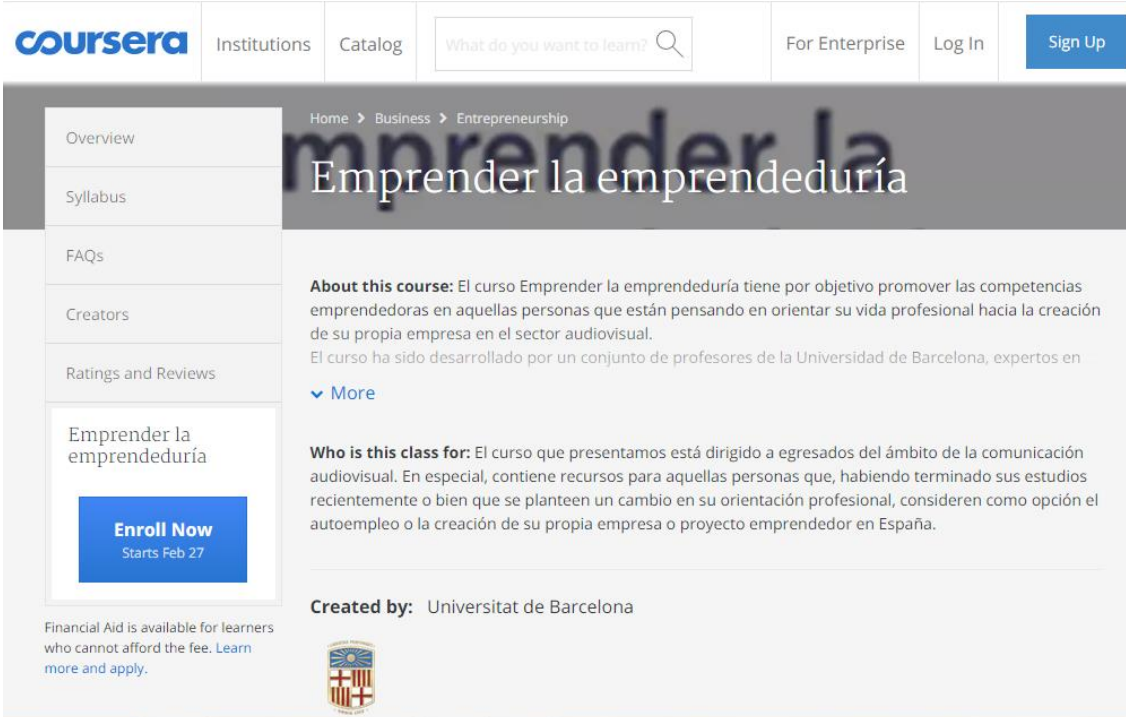
MOOC:

Vídeo promocional del MOOC Emprendre la emprendeduría. UBTv. Disponible a <http://www.ub.edu/ubtv/es/video/emprender-la-emprendeduria-en-el-sector-audiovisual>

Emprender la emprendeduría en el sector audiovisual

Emprender la emprendeduría. Coursera. Disponible a <https://www.coursera.org/learn/emprender>

The screenshot shows the Coursera interface for the course 'Emprender la emprendeduría'. At the top, there is a navigation bar with 'coursera', 'Institutions', 'Catalog', a search bar, 'For Enterprise', 'Log In', and a 'Sign Up' button. Below this, a breadcrumb trail reads 'Home > Business > Entrepreneurship'. The main heading is 'Emprender la emprendeduría'. A left sidebar contains a menu with 'Overview', 'Syllabus', 'FAQs', 'Creators', 'Ratings and Reviews', and an 'Enroll Now' button for the course. The main content area includes an 'About this course' section stating the course aims to promote entrepreneurial competencies in audiovisual communication, and a 'Who is this class for' section targeting graduates or those changing careers. It also mentions the course is created by the Universitat de Barcelona.

Publicacions:

Montserrat Yepes-Baldó, Marina Romeo, Carolina Martín, María Ángeles García, Gemma Monzó, Andrés Besolí. (2016). Quality indicators: Developing 'MOOCs' in the European Higher Education Area. *Educational Media International*, 53(3), 184-197. Doi: 10.1080/09523987.2016.1236998. Disponible a <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09523987.2016.1236998> (SCOPUS: Q2, IF: 0.45)

Simpòsium:

Marina Romeo (coor.) (24-26 de juny de 2015). *Los MOOC como herramientas de empoderamiento*. Simposium convidat en el 3rd International Congress of Educational Sciences and Development. San Sebastián.

Comunicacions a congressos:

Andrés Besolí, Marina Romeo, Montserrat Yepes-Baldo, Carolina Martín, Emma Bosch, Josep Gustems, Lydia Sánchez, María Ángeles García, Silvia Buset, Vicenta González (15-17 juny 2017). Desarrollo de competencias profesionalizadores a partir de un *Massive Open Online Course* (MOOC) en los estudios de Comunicación Audiovisual. V Congreso Internacional de Docencia Universitaria. Vigo.

Andrés Besolí, Marina Romeo, Montserrat Yepes-Baldo, Carolina Martín, María Ángeles García, Lydia Sánchez, Vicenta González, Josep Gustems, Silvia Buset, Emma Bosch (5-7 juliol 2016). *Evaluando los Massive Open Online Courses (MOOC): Un sistema integrado de calidad en el EEES*. Presentació presentada al IX Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI). Bellaterra.

Marina Romeo, Montserrat Yepes-Baldó, Carlos Aguilar, Mª Ángeles García, Emma Bosch, Silvia Buset, Lydia Sánchez, Josep Gustems, Vicenta González, Carolina Martín, Rita Berger (2-4 juliol 2014). *Aprende a emprender en el sector audiovisual. El MOOC com a eina per millorar l'empleabilitat*. Presentació presentada al VIII Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI). Tarragona.

Publicacions derivades de congressos:

Andrés Besolí, Marina Romeo, Montserrat Yepes-Baldo, Carolina Martín, María Ángeles García, Lydia Sánchez, Vicenta González, Josep Gustems, Silvia Buset, Emma Bosch (2016). *Evaluando los Massive Open Online Courses (MOOC): Un sistema integrado de calidad en el EEES*. *Revista del Congrés de Docència Universitària i Innovació CIDUI*, 3. Disponible a <http://www.cidui.org/revistacidui/index.php/cidui/article/view/852/812>

Marina Romeo, Montserrat Yepes-Baldó, Carlos Aguilar, Mª Ángeles García, Emma Bosch, Silvia Buset, Lydia Sánchez, Josep Gustems, , Vicenta González, Carolina Martín, Rita Berger (2014). *Aprende a emprender en el sector audiovisual. El MOOC com a eina per millorar l'empleabilitat* *Revista del Congrés de Docència Universitària i Innovació CIDUI*, 2. Disponible a <http://www.cidui.org/revistacidui/index.php/cidui/article/view/789/759>

Fase III: Avaluació 360° del MOOC

Simpòsium:

Marina Romeo (coor.) (25-27 de maig de 2017). *Diseño, validación y evaluación de rúbricas. 4 casos de éxito*. Simposium convidat en el 5th International Congress of Educational Sciences and Development. Santander.

Comunicacions a congressos:

Montserrat Yepes-Baldo, Marina Romeo, Carlos Aguilar, María Ángeles García, Carolina Martín, Silvia Buset, Vicenta González, Josep Gustems, Lydia Sánchez, Emma Bosch (25-27 de maig de 2017). *Evaluación 360° mediante una rúbrica de las competencias profesionalizadoras*. Comunicació presentada al Simposium Diseño, validación y evaluación de rúbricas. 4 casos de éxito. 4rd International Congress of Educational Sciences and Development. Santander.

6. Transferibilitat dels resultats

El Grup GID-CAV manté relacions d'intercanvi i transferència de coneixements amb el grup d'Innovació Docent Trans@net de Treball Social, el Barcelona Institut d'Emprenedoria (BIE), el Grup d'Innovació Docent en Organització d'Empreses (GIDOE-UB), el Grup d'Innovació Docent NOVEDUSOC, i amb les xarxes nacionals i internacionals d'intercanvi d'experiències d'innovació docent EAWOP (*European Association of Work and Organisational Psychology*) i la Xarxa Erasmus Mundus.

La xarxa d'intercanvi ens han permès transferir continguts formatius al MOOC de la UB “*Emprenedoria social i cooperativa*” i participar en diversos congressos conjuntament, tal i com es pot veure en el currículum que vam presentar per a l'acreditació del GID-CAV com a Grup Consolidat d'Innovació Docent.

A més, tenim previst que el nostre MOOC, un cop provat i validat, sigui també transferit des de la Universitat de Barcelona a estudiants d'últim curs i egresats de l'àmbit de la Comunicació Audiovisual d'arreu. Per últim, donat que les competències que es desenvolupen resulten comunes a les que cal desenvolupar en el marc del projecte de fi de grau i de fi de màster d'altres titulacions on hi tenim presència i responsabilitats de coordinació i direcció (Màster on Work, Organisational and Personnel Psychology, Màster en Gestió i Desenvolupament de Persones i Equips en les Organitzacions, Màster Oficial d'Expert en Espanyol com a Llengua Estrangera en Àmbits Professionals, Màster propi en Gestió d'Equipaments Patrimonials d'Ús Turístic, Postgrau en Creació Musical i Educació), tenim intenció de transferir-lo a aquests i d'altres ensenyaments afins.

7. Línies d'innovació amb les que es vincula el projecte

- Aprenentatge en entorns virtuals
 - MOOC
- Aprenentatge professionalitzador
 - Competències transversals
 - TFG/ TFM (Treball Final de Grau/Màster)
- Avaluació
 - Instruments d'avaluació (rúbriques)
- Equip docent
- Metodologies actives per l'aprenentatge
 - Aprenentatge col·laboratiu
 - Elaboració de projectes

ANNEX 1. Dades setmanals facilitades per *Coursera*

DATA	TOTAL LEARNERS	COMPLETERS	ACTIVE LEARNERS	NEW LEARNERS	NEW COMPLETERS	NEW ACTIVE LEARNERS	COMPLETION RATE
27/06/2016	282	0	65	282	0	65	0,00
04/07/2016	302	0	72	20	0	7	0,00
11/07/2016	332	0	82	30	0	10	0,00
18/07/2016	354	0	85	22	0	3	0,00
22/08/2016	563	0	205	209	0	120	0,00
29/08/2016	609	0	222	46	0	17	0,00
05/09/2016	827	55	279	218	55	57	6,65
19/09/2016	971	69	388	144	14	109	7,11
26/09/2016	1081	77	427	110	8	39	7,12
03/10/2016	1116	82	443	35	5	16	7,35
10/10/2016	1159	85	468	43	3	25	7,33
17/10/2016	1197	91	516	38	6	48	7,60
24/10/2016	1239	97	545	42	6	29	7,83
31/10/2016	1271	106	567	32	9	22	8,34
07/11/2016	1430	114	641	159	8	74	7,97
14/11/2016	1456	122	685	26	8	44	8,38
15/12/2016	1614	142	787	158	20	102	8,80
19/12/2016	1634	144	802	20	2	15	8,81
26/12/2016	1653	145	811	19	1	9	8,77
02/01/2017	1662	150	823	9	5	12	9,03
09/01/2017	1682	151	842	20	1	19	8,98
16/01/2017	1712	156	860	30	5	18	9,11
23/01/2017	1732	158	874	20	2	14	9,12
30/01/2017	1756	158	888	24	0	14	9,00
06/02/2017	1774	159	906	18	1	18	8,96
13/02/2017	1795	159	921	21	0	15	8,86
20/02/2017	1806	159	927	11	0	6	8,80
27/02/2017	1832	160	936	26	1	9	8,73
06/03/2017	1850	162	959	18	2	23	8,76
13/03/2017	1859	164	964	9	2	5	8,82
20/03/2017	1882	172	978	23	8	14	9,14
27/03/2017	1900	172	989	18	0	11	9,05